

Ostatnim, trzecim już etapem projektu, było spotkanie uczestników z ekspertem do spraw finansów osobistych, panem Tomaszem Orłem. Miało ono miejsce w dniu 26.04.2021r. na platformie Teams.

Realizacja tego zadania poprzedzona została przygotowaniem uczniów, którzy indywidualnie oraz w małych grupach opracowywali zestawy pytań dotyczące interesujących ich zagadnień. Poniżej przedstawione zostały wybrane pytania uczestników spotkania oraz odpowiedzi, jakie otrzymali oni od eksperta

1. Czy nastolatek (14, 15 lat) może mieć konto w banku?

Osoby powyżej 13 roku życia, za zgodą rodziców, mogą posiadać własne konto oraz dostęp do niego przez bankowość internetową. Mogą również korzystać z karty płatniczej. Otwarcie konta bankowego musi nastąpić w obecności opiekuna prawnego, który składa podpis na umowie i ma pieczęć nad finansami do 18 roku życia. Może on podglądać konto osoby niepełnoletniej, jest nadzorcą wszystkich wykonywanych na rachunku operacji, ma również możliwość zamknięcia go bez zgody dziecka.

2. Co to jest karta płatnicza?

Karta płatnicza to produkt, plastik, który służy do płacenia - z niej automatycznie pobierane są środki, które posiadamy w banku. Służy ona też do wykonywania płatności w internecie.

3. Czym różni się karta płatnicza od karty kredytowej?

Najkrócej mówiąc, w przypadku karty płatniczej korzystamy z własnych środków znajdujących się na naszym rachunku, natomiast na karcie kredytowej znajdują się środki, których udziela nam bank. Karta kredytowa posiada limit przyznany przez bank, czyli środki dodatkowe, z których możemy korzystać - czasami bezpłatnie, czasami odpłatnie.

4. Co jeśli zapomnimy PIN-u do karty? Czy możemy sami go odzyskać czy musi to za nas zrobić rodzic?

Niepełnoletni posiadacz rachunku może to zrobić samodzielnie poprzez bankowość internetową lub aplikację mobilną - te dwie funkcje pojawiają się w większości banków jako możliwość ustawienia PIN-u.

5. Uczniowie naszej szkoły to osoby niepełnosprawne. Czy jako osoby pełnoletnie będą oni mogli założyć konto osobiste?

Oczywiście. Banki posiadają procedury, które pozwalają osobom niepełnosprawnym otworzyć rachunek. Zazwyczaj odbywa się to w obecności drugiego pracownika. Na przykład dla osób, które nie potrafią pisać, ewentualnie mają trudności ze złożeniem podpisu przewidziano procedurę w postaci odbicia jednego z palców.

6. Czym kierować się przy wyborze banku? Na co uważać?

Warto sprawdzić cennik konta, ponieważ część banków posiada opłaty związane z prowadzeniem rachunku. Trzeba również zwrócić uwagę na możliwość dostępu do rachunku - czy istnieje bankowość internetowa oraz aplikacja mobilna, czy do konta wydawana jest karta, którą można płacić w internecie. Te przyporządkowane do konta funkcje powiększają możliwości w zakresie korzystania ze środków znajdujących się na rachunku.

7. Jak bezpiecznie korzystać z bankowości internetowej?

Należy logować się za pośrednictwem własnych urządzeń, bezpiecznym sposobem jest korzystanie z aplikacji mobilnych. Ważne jest, aby uważać na maile przychodzące z banku (bank najczęściej korzysta z wewnętrznych kanałów, rzadko więc wysyła informacje na adres mailowy - dlatego z dużą ostrożnością traktować należy wiadomości zawierające linki poprzez które należy się zalogować).

8. Co to jest kredyt?

Kredyt to środki, których udziela bank, a które będą do spłacenia jednorazowo lub w ratach. Kredyt gotówkowy - pieniądze wysyłane są na konto jednorazowo, natomiast spłaca się je w ratach (jest to stopniowe zwracanie środków, które pożyczylimy wraz z odsetkami).

9. Czy każdy może wziąć kredyt?

Nie każdy może wziąć kredyt, nie jest to takie łatwe – bank, udzielając kredytu, chce mieć gwarancję, że otrzyma pożyczone kredytobiorcy środki z powrotem. Kredyt może wziąć tylko osoba pełnoletnia, która posiada zdolność kredytową, czyli możliwość spłacenia kredytu (musi potwierdzić, że uzyskuje dochód, pracuje, jest zatrudniona, prowadzi działalność gospodarczą).

10. Rodzice mówią, że jeśli weźmie się kredyt, to trzeba oddać do banku 2 razy tyle.

Czy to prawda?

Koszt kredytu zależy głównie od tego, w jakiej wysokości są odsetki, czyli jaki jest procent od udzielonej kwoty kredytu i na jak długi okres został on udzielony. Jeżeli skorzystamy z niego w krótkim okresie (do 10 lat) to bardzo ciężko będzie uzyskać odsetki, które by przewyższyły kapitał, natomiast w przypadku pożyczania pieniędzy na 30 lat (np.: kredyt hipoteczny na zakup nieruchomości), to całkowita suma odsetek z dodatkowymi kosztami może faktycznie osiągnąć dwukrotność kapitału, który pożyczylimy. Dlatego najważniejsze przy wyborze kredytu jest sprawdzenie RRSO (rocznej rzeczywistej stopy oprocentowania). Jeżeli RRSO wynosi powyżej 10% - 15% to mamy do czynienia z bardzo drogim kredytem, który odradzam wziąć.

11. Jak nie popaść w długi?

Należy mierzyć siły na zamiary i pożyczać tylko takie środki, które mamy możliwość spłacić, odpowiednio dobrać wysokość rat - comiesięczne obciążenie trzeba automatycznie odliczyć od swoich dochodów.

12. Jeśli ktoś zachoruje i nie może spłacić kredytu, czy bank zabiera jego dom?

Bank może zabrać dom tylko w momencie, kiedy stanowił on zabezpieczenie kredytu – mówimy tu tylko o kredytach udzielonych na zakup domu, czyli hipotecznych. Są to sytuacje skrajne, w przypadku, kiedy faktycznie bardzo długo nie ma wpłat, nie ma kontaktu z zadłużoną osobą, a możliwość odzyskania udzielonych przez bank środków daje jedynie egzekucja komornicza, czyli odzyskanie długu przez komornika. Najczęściej jednak bank w takiej sytuacji zawiera ugodę z daną osobą – ogranicza wysokość miesięcznej raty, uzgadnia nowe warunki spłaty.

13. Skąd banki mają pieniądze na kredyty i pożyczki?

Środki, które bank pożycza, to środki innych osób, nasze środki, zgromadzone w postaci oszczędności na kontach i lokatach. Z tych właśnie środków bank może udzielać innym kredytów. Dodatkowo bank ma własne finansowanie, to znaczy zarabia na tym co pożyczył, na obsłudze konta, na pobieraniu opłat z korzystania z karty itp..

14. Czy młodzi ludzie muszą już myśleć o emeryturze?

Emerytura jest ważna, ale dla was jest to bardzo odległa przyszłość. Poza tym, aby myśleć o emeryturze, należy w pierwszej kolejności posiadać jakiegokolwiek środki, które moglibyście odłożyć. W tak młodym wieku prostsze będzie oszczędzanie na coś, co możecie zrealizować w najbliższym czasie np. zakup telefonu, wyjazd na wakacje.

15. Czy osoby niepełnosprawne mogą pracować w banku?

Tak, zazwyczaj są to zajęcia związane z obsługą kont, praca przy komputerze.

Poruszane podczas spotkania tematy wzbudziły duże zainteresowanie młodzieży. Odpowiedzi eksperta poszerzyły wiedzę uczniów w zakresie bankowości i finansów. Jak stwierdzili sami uczestnicy spotkania zdobyta wiedza ułatwi im w przyszłości gospodarowanie posiadającymi środkami i poruszanie się w świecie współczesnej ekonomii.

